

H-1 fyziologické/normální hodnoty, podmínky odběru

PSA (Prostatický specifický antigen)

Odebíraný materiál	Krev
Odběr do	Plast se separačním gelem (Sarstedt: hnědý uzávěr)
Dostupnost rutinní	Pondělí až pátek
Odezva (rutinní)	Do 5 hodin od doručení do laboratoře
Pokyny k odběru	Odběr provádíme nejdříve 3 dny (dle některých zdrojů až 7 dnů) po vyšetření per rektum, po mechanickém podráždění prostaty (jízda na kole, koni, koitus, obstipace, retence moče či močový katétr, rektoskopie...) a nejdříve 2 týdny (dle některých zdrojů až 6 týdnů) po biopsii prostaty. Preparáty pro léčbu benigní hyperplazie prostaty (např. Proscar) snižují koncentraci PSA.

Používaný materiál pro stanovení		Stabilita (sérum)	
sérum	plazma		
Sarstedt: hnědý uzávěr	NE	2 až 8°C	24 hodin
		"-20°C	>24 hodin

Referenční hodnoty

PSA (prostatický specifický antigen) [µg/l]			
Pohlaví	Věk od	do	Norma do
M	18R	70 R	< 4,0 µg/l

*D-den, T-týden, M-měsíc, R-rok, pohlaví: Ž-žena, M-muž, U-muži i ženy, DRM+HRM-dolní +horní referenční mez

Poznámky

U pacientů, jejichž onemocnění vedlo k provedení radikální prostatektomie, dochází ke snížení PSA na velmi nízké až téměř nulové hodnoty, což je ukazatelem kompletního odstranění prostatických tkání. Opětné zvyšování hladiny PSA signalizuje recidivu onemocnění, především vznik kostních metastáz a předchází o několik měsíců klinické symptomy.

Patologicky zvýšená produkce PSA je charakteristickým znakem maligních prostatických tkání, imunohistochemicky je přítomnost PSA pozorována především v dobře diferencovaných nádorech. Výrazně zvýšené hladiny PSA jsou u pacientů s kostními metastázami důkazem jejich prostatického původu, zvýšené hladiny v séru se vyskytují také u pacientů s akutními záněty prostatické žlázy.

Ke stanovení celkové koncentrace PSA je v indikovaných případech vhodné doplnit stanovení volné frakce PSA, jejíž podíl v séru je u nemocných s benigní hyperplasií prostaty výrazně vyšší než u pacientů s karcinomem prostaty.

Po radikální prostatektomii by měla do 3 týdnů po operaci hladina PSA klesnout k téměř nulovým hodnotám.